

DE TRIBUNE

Redactie-adres:
D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 3.
Amsterdam.

SOC. DEM. ORCAAN

Administratie-adres:
Gysbrecht van Aemstelstraat 32.
Amsterdam.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij (S. D. P.).
VERSCHIJNT WOENSDAGS EN ZATERDAGS.

REDACTIE: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.

Abonnement bij vooruitbetaling fr. p. p. 60 cent per 3 mnd.
Weekabonnement 5 ct. voor de 2 nrs. - Losse nrs. 3 ct.
ADVERTENTIËN 10 CENT PER REGEL.

Zwendel.

De begroting van Buitenlandsche Zaken trekt gewoonlijk niet veel bekijks, en de groote belangstelling die het publiek ditmaal toonde, gold dan ook blijkbaar meer den vice-president Mr. Troelstra, die in deze avondzitting voor 't eerst den presidentszetel innam. Merkwaardige samenloop van omstandigheden! De eerste dienst, dien de op den stoel des gezags geplaatste sociaal-democraat, aan de kapitalistische regering moet bewijzen, is het binnenhalen van de weelderige belooningen voor de diplomatie, die moderne samenzweersbende, die in dienst van kapitaal en vorsten het lot der volkeren bestuurt en beïnvloedt.

De bourgeoisie spreekt niet gaarne over het werk der diplomaten. Bij de begroting van Buitenlandsche Zaken wordt over en weer wat gekeuvel over enkele handelsbelangen, over betrekkelijk onbelangrijke kwestietjes; en dan staat er achter de groene tafel een der „chique“ leden van het gilde, zwartgerokt en van den tongriem gesneden, die een paar zwierige frazes uitsprekt. Maar over het eigenlijke werk van de diplomatie, over de onheilvolle complotten waarvan tegenwoordig de hemel geen oogenblik meer vrij is, daarover wordt liefst niet gesproken. Want complotteurs werken nu eenmaal bij voorkeur in 't duister.

Maar de volkeren, de arbeidersklasse in de voorname plaats, betalen het gelag van dit spelletje. Wanneer de diplomaten, in dienst van concurrerende kapitalistengroepen van verschillende landaard, hun geheimzinnige machinaties bedrijven, wanneer de naties tegen elkander worden opgezet, dan worden de arbeidersmassa's in 't geweer geroepen om voor de winzucht kunner heerschers te strijden.

Jaar op jaar hebben wij in *De Tribune* de aandacht gevestigd op het groote belang, dat het proletariaat erbij heeft om de sluipwegen der diplomatie te ontdekken en te belichten; een belang dat toeneemt naarmate imperialisme en oorlogstoerusting het gevaarlijk spel meer en meer tot dreigende ernst maken. En ieder jaar weer moesten wij opmerken, dat de kamerfractie der S. D. A. P. in gebreke bleef deze taak te vervullen.

Het is ook thans niet anders geweest. Na een jaar waarin Europa vol is geweest van oorlogen en krijgsgeweld, wist de heer van Leeuwen, die voor de Arbeiderspartij het woord voerde, geen nieuw geluid te doen hooren. Hij hield een betoogje, zooals ieder burgerlijk kamerlid het ook had kunnen doen, over de wenschelijkheid van een andere organisatie van de diplomatie, met het doel dat „de Minister „de beschikking zou krijgen over een uitmuntend „geoeftend personeel voor eventuele zendingen“.

Hieruit blijkt al, dat de heer van Leeuwen, de afgevaardigde van de arbeiders van Utrecht, maar tevens van de oer-conservatieve liberalen uit die stad, eigenlijk de bedoeling heeft om de diplomatie nog te verbeteren en te vervolmaken. Aan een aanval op deze tirailleursbende van het kapitalisme heeft de Utrechtsche afgevaardigde zelfs niet gedacht!

De heer van Leeuwen heeft voorts nog gesproken over de burgerlijke vredesbeweging, waarvan hij — wij constateeren het met genoegen — niet zulk een aanblijver schijnt te zijn als de heer Hugenholtz, die dit onderwerp vroeger placht te behandelen.

Ook hier bleef intusschen het betoog aarzelend en oppervlakkig. Aan den eenen kant trachtte hij de regering aan te sporen die vredesbeweging te steunen, critiseerde, omdat de regering dit niet wilde doen. Ja zelfs ging hij zoover om van die burgerlijke huichelarij te beweren:

„daarin zit de positieve bedoeling om... te krijgen „een nieuwe verhouding van de volkeren, die... „zich aansluit aan de algemeene vredesverhoudingen „op tractaten en onderlinge arbitrage.“

Er ligt in deze redeneering, hoe vaag zij ook is, een bedenkelijke neiging om die ellendige huichelarij op te hemelen. En die indruk wordt niet weggenomen, wanneer de spreker ten slotte zegt dat „van die geheele burgerlijke vredesbeweging en „van de verwezenlijking niets terecht kan komen, „omdat de regeringen weigeren haar eischen om „te zetten in daden, weigeren haar te steunen.“

In haar algemeenheid valt tegen die uitspraak niet veel te zeggen. Alleen, zij is zoo oppervlakkig mogelijk; zij verklaart niet — en daar komt 't toch op aan — waarom de regeringen geen daden doen in deze richting; zij bevat niet de scherpe kritiek op het kapitalisme, waartoe juist in dezen tijd een Sociaal-Democraat zich geroepen moest voelen.

Juist in dezen tijd ligt voor die socialistische kritiek de stof opgestapeld. In ditzelfde jaar immers, dat oostelijk Europa een oorlog heeft aanschouwd, zoo gruwelijk moorddadig als nimmer te voren, — in dit jaar waarin keer op keer de wereld heeft gesidderd van vrees voor den immer nader tredenden Europeeschen oorlog, — in dit jaar heeft de internationale bourgeoisie Holland uitgekozen om er een „Vredespaleis“ te plaatsen. Nog ligt ons verschenen 't geheugen de bombastische zwendel, waartoe de opening van dit komediegebouw een gereede aanleiding heeft geboden, zwendel en komedie die geen ander doel hebben dan de arbeidersmassa zand in de oogen te strooien.

Nu is het aardig om zien hoe burgerlijke politici zelf over deze komedie oordeelen. Er was aan de regering gevraagd of zij stappen zou doen om een derde Vredesconferentie bijeen te roepen; maar in haar schriftelijk antwoord had de regering heel koel gezegd, dat dit nog wel een paar jaar den tijd had. De volksverlakkerij met die Vredesconferentie scheen den heeren niet al te best te bekomen. En nu zei de heer van Nispen tot Sevenaer 't maar ronduit:

„Ik heb met instemming gezien, dat de regering „meent geen haast te moeten maken met het bijeen- „roepen van de derde Vredesconferentie en zegt, dat „die wel niet voor 1616 of 1917 zal kunnen worden „gehouden... Want nu verschillende besluiten van „de vorige Vredesconferentie niet zijn bekrachtigd, „kan ik niet zeggen, dat het prestige van dergelijke „conferenties zou worden verhoogd, indien men „maar voort zou gaan met tractaten te ontwerpen, „waaraan de bekrachtiging toch wordt onthouden“.

Zoo is dus nog nauwelijks het bazuingeschal verklonken, waarmee de opening van het Carnegiegebouw werd begroet, of reeds moeten de huichelars het bankroet van hun zwendel-affaire bekennen.

B. C.

Engelsche stakingen.

In Zuid-Wales is een staking van spoorwegarbeiders uitgebroken, die vrij grooten omvang heeft aangenomen. Bijna 22.000 man staken of zijn werkloos. Daaronder zijn 14.000 mijnwerkers, die door gebrek aan wagens moesten ophouden te werken. Bijna alle stakenden, voor 't grootste deel locomotiefpersoneel, behooren tot een niet bij de centrale aangesloten vakvereniging. De staking ontstond door 't ontslag van een machinist, die weigerde, Dubliner stakingswaren te volvoeren. Een tweede, die zich bij hem aansloot, werd eveneens ontslagen. De arbeiders trachten nu door staking dit ontslag te doen intrekken. Ook andere eischen als die van den 8 uren dag worden gesteld. De toestand is in 't algemeen verward. De vakverenigingsbeambten veroordeelen de staking en trachten vrede te sluiten.

Tot op dit oogenblik zijn voor 't congres der vakverenigingen, dat 9 December over de hulp aan Dublin zal beraadslagen, nog geen bepaalde voorstellen bekend. Wel wordt in de Engelsche arbeiderspers een vinnige discussie gevoerd, die zich vooral richt tegen de leiding van 't parlementaire comité van het vakcongres, dat geen bepaalde voorstellen deed. Men spreekt over een algemeene werkstaking, doch Larkin, de lersche leider wil daarvan niets weten. Er is voorgesteld van elken georganiseerde een bepaalde steunbijdrage te heffen, dat blijkbaar kans heeft op aanneming. Doch ook de sympathiestaking wordt verdedigd, vooral door Williams de secretaris der Transportarbeiders-Federatie. Een staking dus, die maakt, dat op een bepaalden dag alle waren, die van Dublin komen of naar Dublin gaan, niet worden vervoerd.

De *Daily Citizen*, 't officieele orgaan der Engelsche beweging, bestrijdt de sympathiestaking als taktiek. Williams meent, dat 't hoogst verwerpelijk is, als vakverenigingen de schijn op zich laden, dat zij de onderkruipers helpen. Principeel onderschrijven wij dat allen. Maar de D. C. antwoordt: Wij zijn zoo afhankelijk van elkaar in deze maatschappij, dat er in de uitgebreide, indirecte betekenis geen arbeiders zijn, die niet op een of andere tijd bewust of onbewust de onderkruipers helpen. Zouden William's argumenten tot een algemeen principieel worden, dan zouden spoorwegarbeiders, dokwerkers en mijnwerkers maar zelden meer werken, want ze zijn haast bij elke staking betrokken. De *Daily Citizen* wijst alzoo de besmettingstheorie af.

Men overweegt natuurlijk eveneens, dat 't antwoord van de zijde der werkgevers bij de toepassing der sympathiestaking de algemeene uitsluiting zou zijn. En 't is nog de vraag of de organisaties daartegen zouden kunnen stand houden in dit komende tijdperk van teruggaande conjunctuur, te meer waar de sterkste vakbond, die der mijnwerkers, nog niet den strijd van 't vorig jaar geheel te boven is. En men ziet 't groote gevaar, dat de algemeene uitsluiting zou verloren gaan en daardoor tevens de lersche strijd. Toch deelen meerdere vakverenigingsbeambten Williams meening en vermoedelijk zal dus ook de sympathiestaking een ernstig punt van overweging voor het congres uitmaken.

C.

Werft abonné's op „De Tribune!“

Sluit U aan bij de Soc. Dem. Partij.

Een belangrijk Kongres.

In de *Jonge Socialist*, Maanblad van de Vlaamsche Jonge Wachten, schrijft Van Amstel een artikel over het Kongres voor Kinderbescherming, waaraan wij het volgende ontleenen:

Wat de jeugdorganisatie na op 't hart ligt dat is kinderexploitatie en de uitbuiting van 't jeugdige proletariaat in 't algemeen.

Deze kwestie is het waarmede de Jeugdorganisatie in 't algemeen, dus internationaal, zich meer moet bezighouden. De Oostenrijksche jeugdorganisatie heeft het voorbeeld reeds lang gegeven en niet zonder succes.

Waar in de eerste plaats voor gezorgd moet worden dat is, dat er een absoluut *arbeidsverbod* komt voor schoolgaande kinderen, ook van het platteland. Vooral op het land wordt er ontzettend veel door kinderen van 5 tot 13 jaren gewerkt. 's Morgens vóór en 's middags na schooltijd; en zelfs mag in sommige tijden des jaars de school voor dit werken geheel verzuimd worden.

Het is te begrijpen, dat een kind dat 's morgens al eenige uren op het land heeft gewerkt, niet frisch meer is als 't op school komt en dus weinig aan de lessen heeft.

Ten tweede is de leertijd te kort en deze moet minstens met een jaar worden verlengd.

Tot en met zijn 14e jaar moet het kind leerplichtig zijn. Onder geen voorwaarde mogen wij hieraan laten tornen. Er is dezer dagen reeds gesproken van een bepaald aantal cursussen en om op een bepaalden leeftijd den leertijd te doen eindigen, als de leerling met goed gevolg de laatste cursus heeft meegemaakt. Maar wij weten, dat het voor het sluwe kapitalisme niets geen kunst is om te maken, dat een aantal jongens met zoogenaamd „goed gevolg” deze eindcursus vóór het 14e jaar heeft doorgemaakt. Daar moeten wij dus niet aan mee doen.

Een derde zaak van gewicht voor ons is het voortgezet onderwijs. Dit is ook een van de op het kongres te behandelen punten. Ook wat deze zaak betreft staat onze eisch vast.

Voortgezet onderwijs, prachtig! Maar... in den tijd van den patroon; en het zelfde geldt voor, wat wij hier kunnen noemen, de vierde zaak van gewicht: het vakonderwijs. Helaas zal deze zaak vermoedelijk geen afzonderlijk punt van bespreking uitmaken, en dat spijt ons zeer, omdat wij het van zeer veel belang achten.

Voor voortgezet zoowel als voor vakonderwijs geldt het zelfde, n.l. dit, dat de jonge arbeider van 14 à 18 jarigen leeftijd na een te langen arbeidsdag te afgemat is, om de geboden leerstof goed te verwerken. Doet hij dit wel, dan worden zijne krachten te veel uitgebuit, en wordt ook bovendien het aantal leerlingen dat aan 't onderwijs deelneemt, tot een minimum beperkt, want slechts een klein gedeelte zal er toe komen om er aan deel te nemen.

Het vakonderwijs bovendien is iets wat het kapitalisme en den patroon direct ten goede komt.

De arbeidersklasse (de arbeider in 't algemeen dus) heeft er geen belang bij of hij wat beter of wat minder zijn vak verstaat. Wel te verstaan wij spreken hier van de huidige kapitalistische maatschappij. Waar de arbeider wel belang bij heeft, dat is, dat zijn organisatie tegenover den patroon zoo machtig mogelijk staat.

Wanneer men beweert: „een zeer bekwaam arbeider vindt gemakkelijk werk en verdient ook een goed loon,” dan is dit slechts geldig voor enkelen, doch is in hoofdzaak *onwaar*. Voor de massa geldt als eenig middel voor lotsverbetering: organisatie, het „eendracht maakt macht”.

Wanneer er twee bedrijven zijn waarvan in het eene naar evenredigheid veel vakbekwaamheid en weinig organisatie is, en in het andere omgekeerd weinig vakbekwaamheid en veel organisatie, dan zal men in dit laatste bedrijf de beste arbeidsvoorwaarden vinden.

Als bewijs hiervoor 't volgende. In het bankbedrijf en trouwens in het kantoorwezen in 't algemeen zijn de toestanden slecht, en de vakorganisatie eveneens. Dagelijks kan men aanbiedingen van en aanvragen lezen om jongelui, die kennis hebben van de moderne talen en stenografie, verder in 't bezit zijn van diploma boekhouden enz., enz., en dit alles tegen salaris van 4 à 5 honderd gulden 's jaars. Terwijl in vakken der gewone handwerklieden, die niet eerst eenige jaren hoogerburgerschoolen of avondschoolen hebben bezocht, de loonen hooger zijn. — Wij komen dus tot de conclusie:

De patroon heeft belang bij bekwaame arbeiders, dus de patroon heeft te zorgen voor het aankweken

van die bekwaamheid op zijn kosten en in zijn tijd. Dit moet dus de eisch zijn van de Jeugdorganisatie.

Uit de Vakbeweging.

BUITENLAND.

Demonstratieve staking in Warschau.

* Vorige week staakten in Warschau (Rusland) ruim 20.000 arbeiders; zoo goed als alle fabrieken stonden stil. Niettegenstaande talrijke inhechtenisnemingen waren voorafgegaan, militairen geconsigneerd waren en patrouilles door de straten trokken, hielden de stakende arbeiders op verschillende plaatsen straatdemonstraties.

Deze arbeiders vochten — om handhaving van de wet. Er bestaan n.l. in Rusland wel wetten, doch ze worden, voor zoover ze voor de arbeidersklasse gunstig zijn, slechts dan uitgevoerd, als de arbeidersmacht politie en bureaucratie daartoe noodzaken.

't Ging hierbij om de ziekenkassen. De arbeiders van Warschau stelden onder den invloed der sociaaldemocratische organisatie de volgende eischen: 1. Er moet een plaatselijke ziekenkas gevormd worden voor de geheele stad. 2. De ondernemers hebben geen vertegenwoordiging in 't bestuur. 3. De geneeskundige hulp wordt op kosten der ondernemers door de kassen georganiseerd. Al deze eischen waren in overeenstemming met de wet, de patroons echter weigerden. Deze wilden bedrijfsziekenkassen, zoodat zij baas bleven op hun fabriek. De plaatselijke regeering koos natuurlijk de partij der ondernemers.

Volgens de wet kiezen de arbeiders hun vertegenwoordigers, in de eerste plaats voor de statuten. De politie stoort zich daaraan evenwel niet, verbiedt alle vergaderingen der arbeiders, en zelfs het comité, dat trots alles toch werd verkozen, kon slechts een keer vergaderen. Vergaderingen van gevolmachtigden der fabrieken werden eveneens verboden.

Alles uit vrees voor den drang naar organisatie, die zich dan weer op deze wijze zou uiten.

Daarop riep het bestuur der Russisch Poolsche Soc. Dem. Partij, de joodsche Arbeidersbond en de P.P.S. de arbeiders op tot een proteststaking.

Zoo tracht de „onwettige” sociaal-dem. partij in Rusland de bestaande wetten te handhaven.

De Fransche Mijnwerkersstaking.

De staking der Fransche mijnwerkers, voor een deel spontaan, voor een ander deel op organisatorische wijze, doch die in een paar dagen bijna 100.000 man omvatte, heeft onmiddellijk gevolgen gehad. De 2e Kamer heeft den 24sten November eenstemmig een ontwerp van een commissie, door de regeering gesteund, aangenomen. Dit ontwerp komt de senaat in zooverre tegemoet, dat het ook de erts en leiwerkers buiten deze wet houdt. Doch eenstemmig werd tevens aangenomen, een conclusie, die de regeering uitnoodigt, den achturendag ook voor deze kategoriën zoo spoedig mogelijk voor te stellen. Daartegenover heeft de 2e Kamer zich vrij sterk verzet tegen het toelaten door den Senaat van 150 overuren per jaar, wat de 8½ uren dag beteekende, en tot een maximum van 60 besloten. Vorig jaar had ze, zooals we reeds mededeelen, reeds 30 toegestaan. Basly, de mijnwerkersafgevaardigde, had ook nu weer een amendement ingediend, dat slechts 30 toeliet. Hij trok echter, om de actie van de 2e Kamer tegen den Senaat eenstemmig te doen zijn, zijn amendement in. De 2e kamer handhaafde eveneens haar maximum voor 't verlaten der mijn op een kwartier, waarvan de Senaat een half uur had gemaakt.

Zoo heeft deze machtige stakingsactie der mijnwerkers een geweldige morele indruk gemaakt, dat ze de 2e Kamer zelfs tot eenstemmig handelen kon dwingen. Het feit dat de regeering uit eigenbelang genoodzaakt was buiten en in het parlement op bijlegging van 't conflict aan te dringen, kan dit nauwelijks verminderen. Want ook buiten 't parlement liet ze haar invloed op de ondernemers gelden. En in de overeenkomst te Douai tusschen de oude mijnwerkbond en de ondernemers getroffen, werd vastgelegd de achturendag zonder overwerk tot de parlementaire beslissing zou gevallen zijn. En al zal de komende crisis in de kolenindustrie ook in dit opzicht hebben medegewerkt aan de zoo gemakkelijk door het patronaat gedane toezegging, toch is ongetwijfeld de hoofdoorzaak te vinden in den indruk die de staking heeft gemaakt.

De mijnwerkersbond volgde naar onze meening volkomen den juisten weg door daarna alle mijn-

werkers uit te noodigen den arbeid te hervatten. Ook de syndicalistische mijnwerkersorganisatie heeft deze uitnoodiging tot haar leden gericht, daarbij echter verklaard, de overeenkomst te Douai getroffen, als verraad te beschouwen en de 60 uur overwerk voor onaannemelijk verklaard.

Al was 't eenzijdig verstandig geweest, het amendement van 30 uren door Basly gesteld niet te laten vallen, anderzijds is de grootste overwinning deze, dat de drang tot totstandkoming der wet nu verplaatst is naar den ondernemerskant, daar de achturendag geldt tot de aanneming der wet, die slechts bereikt kan worden, als de senaat toegeeft.

De syndicalistische organisatie wilde aan deze algemeene werkstaking niet slechts den 8 uren dag-eisch verbinden, doch bovendien een minimum-loon-eisch en een ouderdomsrente van 2 francs per dag voor 50 jarige mijnwerkers, terwijl ze tevens opname van de leiarbeiders in de wet eischte, wat zeker bij deze spontane staking om zeer bepaalde eischen niet slechts geen zin had, doch zelfs het nu veroverde in gevaar had gebracht, daar dit natuurlijkerwijze het gansche kapitalisme op een hoop had gejaagd en belet had gebruik te maken van den mijnwerkers gunstige omstandigheden.

C.

Het Duitsche Syndicalisme.

Het syndicalisme oorspronkelijk in Frankrijk en Italië ontstaan, heeft zich sindsdien over alle landen uitgebreid en zich onlangs op een Internationaal Congres een gemeenschappelijk program gegeven. In Engeland en Amerika wordt een sterke syndicalistische propaganda gemaakt die op de ideeën van het proletariaat zeker haar invloed heeft uitgeoefend. In Duitschland is het syndicalisme zeer zwak en als het woord in de laatste jaren veel gehoord werd, kwam dit, doordat de links-marxistische vleugel der partij dit als verwijt te hooren kreeg.

Maar niet slechts door zijn gering aantal onderscheidt zich het Duitsche van het oorspronkelijke Fransche syndicalisme, dat zijn theorie en principes in volle zuiverheid ontwikkelde, doch ook door zijn bijzonder karakter.

In elk land draagt de syndicalistische beweging een eigen stempel; in Engeland is zij iets geheel anders dan in Frankrijk en heeft daar b.v. als gewichtig punt van agitatie de eisch van centralisatie der vakverenigingen tot een reusachtig verbond, dus den strijd tegen de versplintering. Terwijl het Fransche syndicalisme als reactie en tegenstelling tot de politiek der sociaaldemocratische partij opgekomen is, berust het bestaan van het Duitsche syndicalisme op zijn tegenstelling tot de centralisatie der groote vakbonden.

In Frankrijk ontstond het syndicalisme als reactie op het ministerialisme en de blokpolitiek, die, op democratische illusies steunend, de vrije beweging der vakbonden door inneming van den Staat trachten te regelen d. w. z. te storen. Bij de afweer hiervan formuleerde de strijdende vakbeweging de leer, dat de politiek van het parlement en de partijen niets met de klassebeweging van het proletariaat te doen hadden, en dat de klassebeweging, die zich in de vakstrijd tegen het ondernemersdom uitte, tot de bevrijding uit de heerschappij van het kapitaal zou voeren. Het feit dat de socialistische afgevaardigden met de burgelijke parlementariërs heulden en konkelde, een blok vormden en als ministers aan de regeermacht deelnamen — als gevolg van de niet-ontwikkelde, nog kleinburgerlijke verhoudingen, — bewees treffend, dat de sociaaldemocratische partij geen vertegenwoordiger van de in onverzoenlijke vijandschap tegen het kapitaal strijdende arbeidersklasse kon zijn. Tegenover de sociaaldemocratische stelling, dat de politieke partijen en hun strijd in werkelijkheid de strijdende klassen weerspiegelen, decreteerde het syndicalisme vanuit de Fransche praktijk het princip: de partijen vereenigen de menschen met gelijke opvattingen, de klassen de menschen met gelijke belangen. Deze belangen kunnen slechts door een klasseorganisatie vertegenwoordigd worden; de vakverenigingen moeten den ganschen proletarischen strijd op revolutionaire wijs tegen het ondernemersdom en den staat voeren. Dat deze vakbeweging, zooals trouwens overal in het begin het geval was, nog weinig gecentraliseerd was, zwakke kassen had, op spontane uitbarstingen en op vrijwillige bijdragen voor steun rekende, leek een werking der revolutionaire actie, wortelde echter in werkelijkheid in de onontwikkelde verhoudingen met haar sterk versplinterde industrie.

In Duitschland echter is voor een ieder duidelijk, dat de politieke partijen en hun strijd, worstelingen der klassen zijn. En zeer helder ziet een ieder dat

de parlementaire strijd der sociaaldemocratie een stuk klassenstrijd van het proletariaat is. De theorie van het syndicalisme past absoluut niet bij de Duitsche verhoudingen; een ieder ziet hier dat deze verkeerd is. Wilt hier de politiek der sociaaldemocratie principieel en niet reformistisch is, ontbreekt de politieke grondslag voor een Duitsch syndicalisme; het antipolitieke deel ontleent het eenvoudig aan de Fransche theorie en het zoekt zijn eigen kracht in zijn tegenstelling tot het reformisme der Duitsche vakbeweging. Zijn aanhangers mogen zich als het te pas komt syndicalisten noemen, om hun verwantschap met die richting in andere landen uit te drukken, naar hun praktijk noemen zij zich „lokalisten” (plaatselijk georganiseerden) en drukken hiermee in tegenstelling tot de centralisatie der groote vakbonden hun gewichtigst principieel uit.

Nu is echter ook hier een belangrijk onderscheid tusschen Duitschland en Frankrijk. Duitschland heeft een industrie bijna gelijkmatig over het gansche land verdeeld en die niet alleen wat zijn getal aangaat maar ook organisatorisch tot de hoogstontwikkelde industrieën der wereld behoort. En dienovereenkomstig hebben zich ook de vakbonden krachtig ontwikkeld, zijn deze tot vaste, het gansche land omvattende sterk gecentraliseerde reuzen-verbonden met sterke kassen gegroeid. Hoe is het nu mogelijk dat hier-teenover een primitief organisatieprincipieel, dat bij onontwikkelde verhoudingen past, in alle ernst niet slechts genoemd maar ook aanbevolen kan worden? Terwijl de practische ontwikkeling zelf den ouden strijd tusschen lokalisten en centralisten als zuiver organisatorische kwestie reeds lang beslist heeft?

De reden ligt in de innerlijke tegenstellingen der vakbeweging zelf. Als van de kant der lokalisten bij de bestrijding van het principieel der centralisatie steeds erop gewezen wordt, dat hier de besturen over den loonstrijd te beslissen hebben en daarbij steeds als remmers optreden, terwijl de arbeiders op de plaats zelf, die strijden willen, zich aan de diktatuur van de leiders moeten onderwerpen — dan raken zij hiermee juist de plaats waar zich de sterkste wrijvingen tusschen de massa en de leiders hebben voorgedaan. Hun kritiek knoopt juist daar aan, waar de grootste ontstemming en oppositie binnen de Bonden zelf heerscht en daarom is het niet buitengesloten dat de syndicalisten bij een scherpe toespitsing van dezen strijd eens een sterke toeloop zullen krijgen. Het getuigt echter van groote oppervlakkigheid als men de bron van de gebrekkige strijdmacht slechts in den afkeer van den strijd bij besturen zoekt. De werkelijke oorzaak ligt in de sterk gestegen macht van den vijand, van het ondernemersdom, dat zich tegen de arbeiders krachtig georganiseerd heeft. Hoezeer wij ook binnen onze arbeidersbeweging erover strijden of de leiders niet te angstig zijn, toch kan men in het algemeen zeggen: niet omdat de leiders angstig zijn wordt er niet gestreden en gewonnen, doch omdat door de verhoudingen met de tegenwoordige strijdmethoden weinig te winnen is, daarom zijn de leiders angstig. Slechts hij die als de syndicalisten het symptoom voor de oorzaak houdt, kan gelooven dat door eenvoudige wegname van de centralisatie en der leidersmacht de oude aanvalskracht weer hersteld zou kunnen worden.

Erger nog, daardoor zou het tegendeel bereikt worden. De oorzaak van onze zwakte is de gestegen macht van den vijand. Zullen wij nu onze eigen macht nog meer verzwakken doordat wij onze groote vást aaneengesmede Bonden in gescheiden lokale groepen oplossen? Terwijl de organisatie en de centralisatie van het kapitaal zoo geweldig zijn, dat zij over de macht van de arbeidersorganisaties heenreiken, zouden wij dan tot de primitieve organisatievorm uit de tijd van het klein-kapitalisme terugkeeren? Deze dwaasheid is zoo in het oog loopend, dat zij daardoor ook ineens verklaart, waarom het lokalisme bij de groote twisten binnen de vakbeweging zoo weinig heeft gewonnen. Tijdelijke ontstemming kon niet de stem tot zwijgen brengen die uit de economie en de techniek dag in dag uit tot de arbeiders spreekt.

Het moet juist geheel anders gaan. Niet terug maar voorwaarts loopt de weg. Zijn wij nu nog te zwak tegen de sterk gegroeide macht van het ondernemersdom, dan moeten wij ons sterker zien te maken. Natuurlijk zullen en moeten de Bonden nog groter en sterker worden, zooals ook de kassen; maar daarop alleen kan men het niet laten aankomen, daar ook de organisatie en geldmacht van het ondernemersdom groeit, waarschijnlijk nog sneller dan de onze. Voor alles moeten de vormen voor een sterke aanvalstaktiek worden gevonden. Want slechts door den strijd, door de actie zijn resultaten te verkrijgen. Als de syndicalisten de revolutionaire activiteit pre-

diken, dan is dit een goed en noodzakelijk principieel; ook is het juist, dat de bron van alle actiekracht de leden zelf zijn, die de uitbuiting direct ondergaan, en dat dus de invloed van de leden in de Bonden versterkt moet worden. Als echter het syndicalisme hiertoe de Bonden uit elkaar wil slaan, dan wordt tegelijk de kracht vernietigd, die alleen het goede principieel succes kan doen hebben. Ieder voor zich is niet genoeg; de revolutionaire energie moet met de massakracht tot een vaste centrale organisatie vereenigd worden — daar ligt de toekomst van de Duitsche arbeidersbeweging — daar ligt ook het vraagstuk van de taktiek dat nu zoovele hoofden bezig houdt.

Hoewel ook de strijdvormen die de taktiek der vakvereenigingen boven de tegenwoordige methodes uit zullen brengen, niet uit het hoofd verzonnen maar slechts uit de practijk ontstaan kunnen, wijst de practijk reeds de richting aan, waar zij liggen. Niet de beperking doch de verruiming van het slagveld, de veralgemeening van den strijd. De grotere kracht ligt hierbij niet zoozeer in de grotere massa's die dan op zullen treden, doch vooral hierin, dat deze bewegingen boven het zuiver economische uitgaan en een politiek karakter krijgen, dat hun een veel groter inhoud en macht verleent. A. P.

Indische Zaken.

I. P. en S. I. *)

Men schrijft ons uit Bandoeng:

Wie zich een denkbeeld wil vormen van de bewegingen, die onze koloniën thans in beroering brengen, vindt ook hier slechts één mogelijkheid, n.l. na te gaan welke maatschappelijke klassen daarbij in hoofdzaak zijn betrokken.

De I. P. is, zooals bekend, de partij der Indos, doch niet van alle Indos en niet uitsluitend van Indos. De afstammelingen van Indo-ouders, wier positie van hooger ambtenaar of industrieel hen veroorlooft hunne kinderen voor opvoeding naar Holland te zenden, waar zij zich later ook zelf vestigen met pensioen of „gespaard” geld, nemen aan de beweging geen deel. Integendeel, zij wenschen zooveel mogelijk als Europeaan te worden aangemerkt en te deelen in de voordeelen van de koloniale uitbuiting.

Het zijn vrijwel uitsluitend de kleinere ambtenaren en employés voor wie Indië veelal een blijvende woonplaats is, die de kern vormen van de I. P. Het is een echte middenstandsbeweging, maar van een middenstand in dienst en afhankelijk van het de kolonie uitbuitende kapitaal. Een Europeesche middenstand dus, hoewel voor een goed deel blijvend in de tropen gevestigd.

Men gevoelt, dat van een dergelijke beweging nimmer kracht kan uitgaan voor een strijd tegen de koloniale uitbuiting.

Dat ook inlanders aan de beweging deelnemen verandert hieraan niets. In de eerste plaats worden de inlandsche hulptroepen veelal gerecruteerd uit dezelfde maatschappelijke klasse als de hierbedoelde Indos. Het zijn de meer in Europeesche zin ontwikkelde Javanen, welke eveneens als ambtenaar, employé, dokter-djawa e. d. hun bestaan vinden in dienst van het koloniale kapitaal, die hier in hoofdzaak een rol spelen.

Wel spreekt het van zelf, dat de Indopartij, die een klasse vertegenwoordigt welke op zichzelf volstrekt onmachtig is, alles in het werk stelt om ook de inlanders in ruimer mate tot zich te trekken, hetgeen echter slechts zeer gedeeltelijk gelukt. Van proletarisch standpunt moet het zeer worden toegejuicht, dat reeds thans het klassebesef onder de inlanders, zij het ook onbewust, voldoende is ontwikkeld om aan de lokstem der Indos weerstand te bieden en tot eigen organisaties te geraken.

Mocht de I. P. er alsnog in slagen de inlanders in grooten getale onder haar vaandel te vereenigen, dan kan reeds worden voorspeld, dat ook hier de geschiedenis zich zal herhalen: de proletarische inlander betaalt met zijn bloed en wordt als het er op aankomt verraden voor eenige concessies aan de Indo's, indien althans de omvang van de beweging zelf dit resultaat aan de Regeering afdwingt.

Voor wie zien wil, treedt reeds nu in de politiek en houding van Douwes Dekker en consorten de onklaarheid en draaijerij op (b.v. in het debat met Mr. van Deventer), die het kenmerk zijn van een dergelijke middenstandsbeweging. Al is een zekere hoeveelheid echte bezieling onmiskenbaar aanwezig, niet daardoor alleen, doch vooral door de positie en macht der eigen klasse wordt het resultaat bepaald.

Veel meer belovend voor de toekomst is de beweging der Sarikat Islam, die een zuiver inlandsch

*) I. P. = Indische Partij; S. I. = Sarikat Islam.

karakter heeft. Daarbij is het aantal maatschappelijke groepen, die de beweging omvat, van wellicht nog grotere verscheidenheid, dan in de I. P., en zijn derhalve allerlei tegenstrijdigheden te verwachten. Maar hier liggen ontwikkelingsmogelijkheden voor de toekomst, die ginds ontbreken.

Welke klassen of groepen nemen deel aan de S. I. beweging? Op het eerste gezicht schijnt het, dat vrijwel uit alle inlandsche kringen steun komt. Maar toch kunnen we enkele groepen in hoofdzaak uitschakelen. Zoo bijv. de beter betaalde inlandsche ambtenaren die, indien revolutionair aangelegd, zich eerder tot de I. P. aangetrokken gevoelen; maar vooral wordt de gezeten landbouwer de „orang tanak” naar het schijnt nog weinig door de beweging beroerd; althans vormt hij daarvan zeker niet de kern.

Ook hier schijnt de beweging voornamelijk zijn oorsprong te vinden in middenstandsgroepen, doch in dit geval in een inlandschen middenstand van kleine ambtenaren, neringdoenden e. d., hetgeen wel mag worden afgeleid uit het aanvankelijk optreden tegen Chinezen en Arabieren, die door handel en woeker deze lagen der bevolking het sterkst uitbuiten. Maar toch vinden we daarnaast b.v. ook de bootwerkerskoelies van Soerabaja sterk van den S. I. geest doortrokken. En nu is het een voor de beweging zeer gunstig teken, dat er in den laatsten tijd vooral ook beweging komt in de landelijke streken en wel in die gedeelten waar de Europeesche cultuurs met name die van de suiker worden bedreven.

Bekend mag worden verondersteld, dat niet lang geleden, vooral op het platteland een soort paniek ontstond en verscheiden Europeanen op de ondernemingen zich reeds op het ergste hadden voorbereid.

En wie met de gewijzigde verhoudingen zooals deze in de laatste jaren door de suikerindustrie zijn in het leven geroepen, eenigszins bekend is, zal beseffen, dat hier inderdaad een bodem voor een meer proletarische beweging te vinden is.

Hetzou te ver voeren in bijzonderheden aan te toonen, op welke wijze zich hier de feitelijke onteigening van een deel der landbouwende bevolking voltrekt.

De vereeniging van suikerfabrikanten geeft steeds hoog op over de groote bedragen aan geld, die zij onder de bevolking brengt. Het is de verblinding van den alleen naar goud jagenden kapitalist, te meenen, dat hiermede de verheffing en tevredenheid van de bevolking kan worden bereikt. Juist dit geld, dat voornamelijk in den vorm van arbeidsloon wordt uitbetaald en dat overigens dient tot proletarisering van een deel der landbouwende bevolking, beteekent het begin van het einde der feudale inlandsche maatschappij. Hier ligt de kracht van een waarlijk revolutionaire proletarische beweging, en deze te begrijpen en te versterken moet het doel zijn van onze koloniale politiek.

De beweging der I. P. kan daaraan afbreuk doen, indien zij erin zou slagen gedeelten van deze bevolkingsgroepen tot zich te trekken, zoodat ook onzerzijds het streng uiteenhouden van beide bewegingen een eerste vereischte is. Dit beteekent natuurlijk niet, dat we vijandig moeten staan tegenover het geheele streven der I. P. Voorzover dit een verzet is van middenstanders tegen het grootkapitaal kunnen wij hunne eischen steunen, voor zoover deze geen reactionair karakter hebben. En zeer zeker moeten we krachtig opkomen tegen alle maatregelen van de regeering om een dergelijke beweging met openlijk of bedekt geweld te onderdrukken en te terroriseren.

Maar onze directe sympathie moet zich keeren tot de beweging van den geproletariseerden inlander, wiens strijd steeds meer wordt een deel van onzen strijd, zij het ook in andere vormen. En nauwkeurig hebben wij erop te letten in hoeverre de bestaande S. I. meer en meer zal worden de organisatie van deze groepen en daarmede de strijdster voor een mogelijk ernstige poging tot bevrijding uit den greep van het Europeesche koloniale kapitaal en wellicht ook van het reeds opkomende inlandsche geldkapitaal.

Dat daarbij waarschijnlijk godsdienstige ideologiën een rol zullen spelen, is in zooverre te betreuren, dat daardoor de helderheid en doelbewustheid wordt geschaad. Maar het is waarschijnlijk te achten, dat een waarlijk krachtige beweging in dit stadium alleen daardoor in staat zal zijn verschillende maatschappelijke klassen, zij het ook slechts tijdelijk, tot een gemeenschappelijk optreden te brengen. Aan ons mede de taak om er naar te streven, dat daarbij de proletarische elementen zich over hun maatschappelijk klassekarakter zooveel mogelijk bewust worden.

Slechts door een consequent anti-koloniaal en anti-kapitalistisch optreden kunnen we de sympathie wekken van deze, voor onzen algemeenen strijd zoo onmisbare elementen.

Godsdienst.

Door Karl Kautsky.

Wij vertalen hieronder het slot van een artikel van Kautsky in de *Neue Zeit* van 5 Dec. j.l., door hem geschreven naar aanleiding van het uitstekende boek over de Oorsprong van de Godsdienst en het Godsgeloof door de Duitsche Sociaal-demokraat Heinrich Cunow.

Inderdaad kan de onderscheiding [die ook wel door Socialisten gemaakt wordt] tusschen de ware en de bestaande godsdienst, bij geloovigen slechts de indruk wekken van verlegenheid of van onoprechte uitvlucht. Het vergroot zijn wantrouwen en heeft dus alles behalve een propagandistisch resultaat. Ja, zelfs werkt het onze propaganda direkt tegen, daar het de schijn wekt van de onontbeerlijkheid, de gewichtigheid van de godsdienst, en zoodoende het interesse van de geloovigen voor de godsdienst versterkt, terwijl het toch onze taak is, in den geloovige inplaats van het godsdienstig belang het klassebelang te wekken; hem te toonen hoe noodig het voor hem is de klassenstrijd van het proletariaat mede te strijden, hoe overbodig elke godsdienstige strijd is geworden.

Wie aan een onzer propagandisten de vraag stelt: „Hoe staat ge ten opzichte van de godsdienst?“, dien moet men onder verwijzing naar ons program [het Erfurter program der Duitsche Sociaal-demokratie n.l., hetgeen in wezen ook ons program is. *Red. Trib.*] antwoorden, dat deze vraag in de vergaderingen van onze partij noch gesteld noch beantwoord kan worden, omdat wij de godsdienst tot privaat-zaak van de individu willen maken, en ook van de Staat verlangen, dat hij de godsdienst als zoodanig behandelt. Niemand mag om zijn godsdienstige inzichten achteruit gezet worden bij of de voorkeur hebben op een ander, geen godsdienstige beschouwingswijze door de Staat bevorderd of vervolgd worden. De partijgenoot op zichzelf mag zich over godsdienstige kwesties uitlaten zooals hij wil; in naam van de Partij en binnen de partij-organisatie heeft hij niet het recht het één of andere godsdienstige inzicht voor te staan of te kwetsen.

In zooverre het mogelijk is, geloovige arbeiders tot de proletarische klassenstrijd te brengen, zal het veeleer gebeuren, door de nadruk te leggen op dit ons programpunt over de godsdienst dan door de verzekering, dat juist de Sociaal-democratie de partij van de ware godsdienst in de beste zin van het woord is.

Praktische beteekenis heeft dus de onderscheiding tusschen godsdienst en godsdienst [in Holland zegt men wel tusschen godsdienst en religie; *Red. Trib.*] niet. Wetenschappelijk is deze onderscheiding trouwens volkomen ontoelaatbaar. Objekt van wetenschappelijk onderzoek is slechts de werkelijkheid, zijn dus slechts de werkelijke godsdiensten, de „historisch-dogmatische vormen van de godsdienst zelf.“ Een andere godsdienst is er niet; het kan slechts misleidend en verwarrend werken, als men verschillende dingen met dezelfde naam aanduidt.

Het begrip godsdienst kan slechts een samenvatting zijn van die kenmerken, die aan alle godsdiensten, die we tot dusverre kennen, gemeen zijn.

Van hun ontstaan af tot heden toe is aan alle godsdiensten het geloof aan onlichamelijke, met bijzondere krachten begaafde wezens — aan godheden gemeenzaam. Een werkelijke godsdienst zonder gods-idee, dat wil zeggen zonder de idee van een persoonlijk God is niet te vinden. Men heeft weliswaar het Boeddhisme (een Indische godsdienst) een atheïstische (god-looze) godsdienst genoemd, maar ten onrechte. Voor zooverre het Boeddhisme een godsdienst is, en niet enkel filosofie, onderscheidt het zich niet door godloosheid, maar daardoor dat het geen nieuwe god in de wereld heeft gebracht. Daarentegen heeft het Boeddhisme ook met geen enkele der oude goden opgeruimd. Waar het komt, neemt het onbeziën de traditioneele goden over, en dat is een van de geheimen van zijn snelle en verre uitbreiding.

Maar de gods-idee en de eeredienst maken nog niet het heele wezen van de godsdienst uit. Als (de Duitsche filosoof) Kant op grond van het practische verstand tot de erkenning van een god kwam, deed hij daarmee geen godsdienstige handeling. Een filosofische overtuiging, waartoe een persoon zich opworstelt, is geen godsdienst, al is deze van nog zoo „metafysische (bovennatuurlijke) konstruktie“. Een godsdienst is ondenkbaar zonder het godsdienstige geloof. Het geloof, dat is het wezenlijke van elke historische, werkelijke godsdienst; daardoor onderscheidt de godsdienst zich van elke wetenschap,

van elke filosofie, geheel afgezien van de vraag of zijn resultaten met die der wetenschap overeenstemmen of niet. De godsdienst eischt volkomen geloovigheid, de wetenschap eischt onderzoek.

Waar komt de macht van het geloof vandaan? Volgens de eerste godsdienst-verklaring in de tijd der (burgerlijke) *Aufklärung* (verheldering; 18e eeuw) stamt die macht uit de geestelijke meerderheid van de godsdienst-stichters, die zoo groot was dat ze hun heele omgeving hypnotiseerden. Maar in de godsdienst hebben we met vormen te doen, wier resultaat in duurzaamheid en verbreiding alle mogelijke gebieden van persoonlijke invloed ver te boven gaat. Als men de macht van de godsdienst misschien hieruit wil verklaren, dat de godsdienst-stichter of priester zijn persoonlijke kracht door het wijzen op de godheid, die hem zijn leer geopenbaard heeft, versterkt, dan vooronderstelt dat reeds de heerschappij van de godsdienst, het geloof aan zijn god of goden, maar het kan dit geloof niet verklaren.

Er is geen individu, dat op anderen die duurzame en machtige invloed zou kunnen uitoefenen, die de godsdienst uitoefent. Dat kan slechts een macht die boven het afzonderlijke individu staat. Die macht is de maatschappij.

De godsdienst is niet het inzicht van een afzonderlijk individu, het is een massa-verschijnsel. De godsdienst komt niet voort uit het piekeren van het individu, maar uit de gemeenschappelijke en gelijke ervaringen en nooden van velen. En hij wordt een middel van maatschappelijk samenhouden en van maatschappelijke strijd. Een godsgeloof of geloof in geesten, dat niet maatschappelijk erkend is, geldt in tegenstelling tot de godsdienst als louter bijgeloof.

Niets is verkeerder dan de zienswijze, dat de godsdienst uit de drang van de enkeling ontstaat, om de laatste wereldraadsels op te lossen, een zuivere privaatzaak die ieder naar eigen goeddunken mag afdoen. Neen, de godsdienst ontstaat uit de schijnbare ervaring, dat er geesten zijn, machtiger dan wij, die de maatschappij kunnen baten of schaden, waardoor het een algemeen maatschappelijk belang wordt ze gunstig te stemmen. Uit deze geesten ontstaan de voorouders (Ahnen) als godheden (huisgoden), de band die de maatschappelijke eenheden, de gens (het geslacht) n.l. en de stam, tezamen houdt. Al geweldiger en geweldiger afmetingen nemen deze goden in het bewustzijn der menschen aan, steeds belangrijker schijnt hun hulp in de oorlog en in de werken des vredes. De verwaarloozing van hun eeredienst bedreigt de maatschappij met steeds groter wordende gevaren; de godenvereering is dan geen privaatzaak, die de enkeling op eigen risico doen of laten kan, net als hij wil, maar het is een plicht jegens het geheel, een plicht die door de individuen van vroegere beschavingsperiodes even sterk wordt gevoeld als de andere sociale verplichtingen. Deze maatschappelijke verplichting tot godsgeloof en godsdienst is het meest wezenlijke kenteken van de godsdienst en van de waarlijk godsdienstige mensch. Voor hen is de godsdienst geen privaatzaak, maar de belangrijkste maatschappelijke zaak. Waar godsdienst privaatzaak wordt, is het godsdienstige denken reeds bezig achteruit te gaan.

Uit de Partij.

J.l. Zaterdag vergaderde het Partijbestuur. Allen waren aanwezig. Besloten werd aan de komende betooging van de Arb. Partij tot het liberaal maken van de Eerste Kamer (zoogenaamde Kiesrechtbetooging) niet deel te nemen, en daaromtrent namens het P. B. een artikel te publiceeren in *De Tribune*. Besprekingen werden gehouden omtrent de Evenredige Vertegenwoordiging, maar een voorstel voor een speciale actie dienaangaande werd door de voorsteller teruggenomen. De afdelingen zullen worden uitgenoodigd vergaderingen te beleggen tegen Treub's wet tot blokkeering van den weg naar het Staatspensioen. Tevens zal het P. B. hierover een 1-cents-brochure doen verschijnen. Inzake het Alg. Kiesrecht besloot het P. B. dat zooveel mogelijk de afdelingen in Januari een kiesrechtvergadering met zoo goed mogelijke voorbereiding moeten houden. Tevens werd, in verband met de pogingen der Arb. Partij, om de Eerste Kamer en de Prov. Staten met en voor de liberalen te veroveren, besloten de vraag omtrent het meedoen der S. D. P. aan de Statenverkiezingen op ons volgend kongres aan de orde te brengen. Maatregelen werden beraamd voor nieuwe aktie in Utrecht, Hilversum, Vlissingen, Middelburg, Maastricht, enz. Voorts werden nog eenige organisatorische aangelegenheden afgehandeld.

N. V. Drukkerij „De Strijd“, Gysbr. v. Aemstelstr. 32, Amst.

Uit de Pers.

Tegen de wet van Treub.

De Beukelaar, het Chr. Soc. Weekblad onder Redactie van Mr. Dr. Van de Laar schrijft in zijn nummer van 27 Nov. j.l. over het wetsontwerp, waarmee Minister Treub van plan is de weg naar het Arbeiderspensioen te blokkeeren o.a.:

„Is het voorstel-Treub tot wet verheven, dan houdt immers voor de bedeelden alle pensioenuitkeering weer op. Eerst feest, eerst vreugde om het zoo sterk begeerde pensioen, dat den nood wat kwam lenigen, en straks dit alles weer weggenomen, het is hard, bitter hard.

Ge ontvingt staatspensioen, en het kwam u zoo bijster te stude, de armoede was zoo groot, maar het wordt u weer ontnomen, ge hebt immers be-deeling genoten, ge zijt voor staatspensioen te arm. En nu vragen wij of zulk een wet ooit tot stand mag komen. In het algemeen geen uitsluiting van bedeelden. Doch vóór alles, de eisch dat wie nu uitkeering ontving straks niet die uitkeering gaat verliezen, wijl hij be-deeling genoot.

Het is mogelijk, dat Vrijzinnigen en Sociaal-Democraten uit vrees voor het voortbestaan van het Ministerie, dit voorstel Treub aldus zullen aanvaarden, en zoo de Tweede Kamer het zal aannemen. Doch dan is te hopen, dat de Eerste Kamer het verwerpt. Al treedt het Ministerie-Cort van der Linden daardoor dan ook af.

En het blad eindigt: „In de financiën ligt het zwaartepunt. En geen Kabinet, dat of op de Koncentratie of op de Koalitie moet steunen, is tot krachtige Soc. belastinghervorming in staat. Wijl en Koncentratie en Koalitie ten deele uit konservatieve elementen is samengesteld.

Zoo valt ook van het Ministerie-Cort van der Linden geen krachtige Soc. hervorming te wachten.”

Van de Afdelingen.

Rotterdam. Dinsdag 2 Dec. sprak het kamerlid J. ter Laan voor 15 mannen en 3 vrouwen aan de Botersloot, over „Den Strijd van de Arbeiders binnen en buiten de Kamer.“ Onzerzijds debatteerde v. Ravesteyn. Ter Laan vond het onbegrijpelijk, dat iemand op het standpunt kon staan nooit in een (burgerlijk) ministerie zitting te nemen.

Bergmeyer, die een vorigen Zondag sprak voor de Vereen. tot Bev. der Vrije Gedachte, verklaarde zich voorstander van de verplichte neutrale Staats-school. Het is misschien goed dit te onthouden.

Leiden. De ledenvergadering besloot tot een openbare vergadering op een nader door het bestuur te bepalen datum. Het corps colporteurs werd weder eenigzins versterkt, toch moeten nog vele helpen.

De afd. neemt deel aan het congres voor kinderbescherming en het local-option onderzoek. Een nieuw lid werd ingeschreven.

„De Zaaier“ hield een welgeslaagde openbare vergadering met De Visser als spreker. Door langdurig debat van christelijke zijde werd het echter zoo laat, dat verscheidenen al vertrokken waren en het inschrijven van nieuwe leden slechts ten deele slaagde. Huisbezoek zal de rest moeten doen.

De leden van het Zangkoor worden er aan herinnerd dat voorloopig Woensdags gerepeteerd wordt, onder leiding van N. Olivier.

Advertentiën.

Afd. Amsterdam S. D. P.

OPENBARE KURSUS-VERGADERING op a.s. Vrijdag 12 December, 's avonds half negen, in Maison Prins, Waterlooplein no. 35.

Onderwerp: Vakstrijd en Klassenstrijd.

Inleider: B. LUTERAAN.

De partijgenooten worden verzocht niet alleen zelf op deze kursus-vergadering te komen, maar óók om hierheen zooveel mogelijk kameraden te introducereeren. De introductie is namelijk vrij, en het onderwerp — vooral tegenwoordig — van groote betekenis voor de arbeiders.

KINDER-BIBLIOTHEEK

„KUNST AAN HET VOLK“

— KEIZERSGRACHT 378 —

Geopend Donderdags 7-8